

De heer WALTER VRINSEN
voorzitter vzw Monumentale Kerken Antwerpen

*Toespraak ter gelegenheid van de persconferentie
– ECCE! Preventie- en Calamiteitenplannen –
Sint-Pauluskerk, Antwerpen, 13 oktober 2008*

Goede morgen,
Geachte Mevrouw de Gouverneur,
Zeer Eerwaarde Heren Pastoor,
Geachte dames en heren van de Provincie en de Stad Antwerpen,
Geachte dames en heren voorzitters en leden van de vzw Monumentale Kerken Antwerpen,
Dames en Heren,

Als voorzitter van de vzw Monumentale Kerken Antwerpen en ook als voorzitter van de Kerkfabriek van Sint-Paulus heet ik jullie van harte welkom in deze mooie gerestaureerde kerk ter gelegenheid van het beëindigen van het traject ECCE-calamiteitenplanning. Een project dat gestart is in november 2007 met 32 erfgoedbeherende instellingen uit Antwerpen, Mechelen, Leuven en Gent waaronder acht kerken. Voor Antwerpen zijn dit de Monumentale Kerken, de Onze-Lieve-Vrouwekathedraal, de Sint-Andrieskerk, de Sint-Jacobskerk, de Sint-Carolus Borromeuskerk en de Sint-Pauluskerk.

Het project kreeg de naam ECCE wat staat voor “Eerste hulp bij Calamiteiten van Cultureel Erfgoed” en is een samenwerking tussen de stad Mechelen, de vzw Monumentale Kerken Antwerpen, het steunpunt FARO en het werd begeleid door de firma OPTIMIT. Het doel van dit project was om een calamiteitenplan uit te werken met als opdracht de veiligheidszorg voor personen, gebouwen en collecties te verbeteren. Essentieel in dit project was dan ook de netwerkaanpak. De projectnaam ECCE (Latijn voor; ziehier,hier ben ik) symboliseert dan ook de bereidheid van iedereen om deel te nemen en in geval van nood klaar te staan om zijn cultureel erfgoed te beschermen.

Inmiddels zijn we 1 jaar verder en maken we de balans op van de voorbije activiteiten. En die zijn werkelijk indrukwekkend. Al de activiteiten in detail opnoemen zou ons te ver leiden maar ik herinner mij dat er gestart werd met een eerste vergadering in Mechelen onder leiding van FARO en de firma OPTIMIT waarop o.a. de vijf kerkfabrieken van de vzw Monumentale Kerken Antwerpen werden uitgenodigd samen met hun respectievelijke veiligheidsverantwoordelijke.

Op zichzelf was dit reeds een hele opgave want van een calamiteitenplan had een kerkfabriek toen nog nooit gehoord en van een veiligheidsverantwoordelijk was al helemaal geen sprake. Zeker als men dan ook nog weet , en dat wil ik bij deze gelegenheid toch nog eens benadrukken, dat een kerkbestuur 100% op vrijwilligers draait ,was deelnemen al een hele opgave en een veiligheidsverantwoordelijke vinden met kennis van zaken die het ganse project zou begeleiden bijna een onmogelijke opdracht.

Ook belangrijk in dit hele gebeuren was dat het project niet allen ondersteund moest worden door de kerkfabrieken maar ook gedragen door de ganse parochiegemeenschap.

Tot op vandaag werd al een hele weg afgelegd.

- Na een beetje zoeken en veel praten hebben we onze veiligheidsverantwoordelijke gevonden
- Afwisselend werd er vergaderd in Antwerpen en Mechelen.
- Door de diverse kerkfabrieken werden beleidsnota's opgesteld.
- De calamiteitenplannen in onze Monumentale Kerken zijn af.
- De procedures om mogelijke calamiteiten te voorkomen zoals brand,diefstal,ongelukken en nog veel meer bestaan ,zijn goedgekeurd en kunnen geïmplementeerd worden.
- Diverse opleidingsprogramma's voor onze vrijwilligers zijn voorzien en starten in het najaar.

Het belangrijkste is echter dat de kerkfabrieken van de 5 Monumentale kerken Antwerpen deze calamiteitenplannen onderschrijven en zij zich engageren tot een verder samenwerking binnen het cultureel erfgoed preventienetwerk en zo elkaar ondersteunen bij het up-to-date houden van deze calamiteitenplannen. De samenwerking tussen de 5 Monumentale Kerken in Antwerpen is dan ook essentieel en kan alleen maar bijdrage tot het welslagen van dit project.

Het moeilijkste moet echter nog komen. Plannen maken is een ding, maar volhouden tijdens de dagelijkse beslommeringen is iets anders. Wij wensen het jullie toe maar uit ervaring weten wij dat dit niet gemakkelijk zal zijn.

Ik wil van deze gelegenheid dan ook gebruik maken om iedereen te bedanken die bijgedragen heeft tot het welslagen van dit project en op het gevaar af dat wij iemand vergeten gaat onze dank in de eerste plaats naar :

- De dames en heren van FARO en de firma OPTIMIT voor het opstellen van het programma en het begeleiden van onze medewerkers.
- De Provincie en de Stad Antwerpen voor hun ondersteuning.
- Speciaal wil ik hier dan ook de leiding van de brandweer en de politie van de Stad Antwerpen bedanken voor hun zeer gewaardeerde medewerking en advies.
- De kerkfabrieken van de vzw Monumentale Kerken Antwerpen voor hun betrokkenheid en engagement.
- De leden van het panel met moderator Jo Briels voor hun deelname aan deze dag.
- En uiteraard al onze vrijwilligers van het MKA-veiligheidsteam voor hun werk en inzet zonder welke wij dit calamiteitenproject niet hadden kunnen realiseren.
- Als laatste zou ik mevrouw Claire Basier willen bedanken voor haar rol als MKA-coördinator. Het werk dat zij heeft gepresteerd is werkelijk indrukwekkend.

Wanneer wij hier allen samenzijn in deze mooie gerestaureerde Sint-Pauluskerk om over mogelijke calamiteitenplannen te praten kunnen we niet anders dan terug denken aan de brand van 40 jaar geleden, begin april 1968. Het klooster, het dak van de kerk samen met de toren werden een prooi van de vlammen. Helemaal vernietigd, gelukkig bleef het interieur gedeeltelijk gespaard, dank zij de inzet van vele vrijwilligers. Straks meer daarover.

40 jaar en vele miljoenen euro later is de kerk van Sint-Paulus herrezen. Je moet het meemaken, vroeg in de ochtend, als de zon opkomt en de eerste lichtstralen door de glasramen binnen vallen. Dan licht het wit van de kerkmuren op en wordt je stil van al die schittering en pracht, een virtuoos samenspel van licht en ruimte. Speelse barok en strakke gotiek bereiken hier een zeldzame harmonie, kerkmeubelen en architectuur, verfijnd edelsmeedwerk en uitbundige schilderkunst, elk element heeft zijn plaats binnen dit groot evenwichtig geheel.

Moest het dak van onze kerk eerst afbranden om haar na jarenlang verval, monumentaal uit de as te zien verrijzen in al haar weelde? Ik weet het niet. Laat ons hopen dat met dit calamiteiten project zo iets nooit meer gebeurt. En daar doen we het voor.

Bedankt voor jullie aanwezigheid.